

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1930

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α, ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 50
ΑΘΗΝΑΙ

ὁμορφῆ χανούμισα, — ἡ ὑπόθεσις τοῦ διηγήματος, — δὲν εἶναι μόνο κοινὴ καὶ ἀσήμαντη, δὲν ἀποτελεῖται μόνο ἀπὸ γεγονότα χωρὶς καὶ οὐσία. Ἔτσι, ὅπως εἶναι γραμμικὴ, δέσκει τὴν πρὸ ψεύτικη εἰκόνα τῆς ζωῆς. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οὔτε σοφοὶ εἶναι, οὔτε «ιδέες» ἔχουν, οὔτε ξέρουν νὰ διαλέγουν στὴν κουβέντα τους τίς λέξεις καὶ τίς ἐκφράσεις. Κανένας ἄνθρωπος ὁμως δὲν μιλάει μὲ τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Φατιμέ, κανένας δὲν λέει τίς ἀπλοϊκότητες ποὺ ὑπάρχουν στὶς σελίδες τοῦ «Πῶς ἀγαποῦν οἱ Τουργάλες». Εἶναι καὶ τὸ διήγημα αὐτὸ ἀπὸ τὰ λογοτεχνήματα ἐκείνα ποὺ παρουσιάζουν τοὺς ἄνθρώπους πλάσματα ἀνόητα καὶ σκυφαντοῦν τῇ ζωῇ.

Π. Χ.

Ap. Dascalakis: «*La presse Neo-Hellénique*» Paris 1930.

Ἐλάχιστοι εἶναι οἱ νέοι οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ἔρευναν τῆς ἱστορίας μας. Μεταξὺ τῶν ἐλαχίστων αὐτῶν κατέχει ἐξαιρετικὴν θέσιν ὁ κ. Ἀπόστ. Δασκαλάκης. Τὸ πρῶτον τελευταῖον του βιβλίον, «Τὰ αἷτια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», τὸν ἀνέδειξεν ἕνα βαθὺν ἐρευνητὴν τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης περιόδου. Τώρα μὲ τὸν νέον γαλλικόν του τόμον ἔρχεται νὰ προσθέσῃ μίαν ἐνδιαφέρουσαν σελίδα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου. Ἔως τώρα δὲν εἶχε δημοσιευθῆ μία πλήρης καὶ ἐκτενὴς μελέτη τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου. Μικραὶ μονογραφαί, μονομερῶς ἢ ἀτελῶς ἐξετάζουσιν τὸ ζήτημα, εἶχον ἐκδοθῆ μέχρι τοῦδε. Εἰς 120 σελίδας ὁ κ. Α. Δασκαλάκης, ἀφοῦ ἐξηρεῦνησεν ὅλον τὸ σχετικὸν ὑλικόν, ὑπὸ τὴν διπλὴν αὐτοῦ ιδιότητα ὡς δημοσιογράφου καὶ ὡς ἱστοριοδίφου, μᾶς ἔδωσε μίαν ὁραίαν καὶ πραγματικὴν εἰκόνα τῆς δημοσιογραφίας μας. Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐξιστορεῖ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων εἰς τὸ ἔξωτερικόν ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, ἐφημερίδων αἱ ὁποῖαι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀφύπνισιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ τὴν ὄψθιν πρὸς ἀπελευθέρωσιν. Πρῶτη ἡ «Ἐφημερίς» εἰς τὴν Βιέννην ἐγκαινιάζει, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1790, τὴν σειράν τῶν νεοελληνικῶν ἐφημερίδων, ἰδρυθεῖσα ἀπὸ τοὺς Ἀδελφοὺς Πουλίου. Ἐξεδίδοτο δις τῆς ἑβδομάδος, εἰς 4-8 σελίδας ἀρχικῶς, κατόπιν δὲ εἰς 16-20. Οἱ ἀδελφοὶ Πούλιοι ἦσαν συνεργάται καὶ τυπογράφοι τοῦ Ρήγα Φερραίου. Ἡ «Ἐφημερίς» λοιπὸν πύει ἐκδομένη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ρήγα, τῶν ἐκδοτῶν συλληφθέντων ὑπὸ τῆς αὐτριακῆς ἀστυνομίας ὡς συνεργῶν, καὶ ἀπολυθέντων ἀφοῦ κατεστράφη τὸ τυπογραφεῖον των καὶ ἔπαυσεν ἡ «Ἐφημερίς». Τὰ τελευταῖα τεύχη τῆς ἐξεδόθησαν τὸν Νοέμβριον τοῦ 1797. Δευτέρω ἐφημερίς ἐξεδόθη ὁ «Λόγιος Ἐρμῆς», τὸ 1811, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους Ἀνθίμου Γαζῆ. Ἦτο μᾶλλον φιλολογικὸν περιοδικὸν καὶ ἐξεδόθη μέχρι τοῦ 1921. Καὶ αὐτὸ ἐξεδίδοτο εἰς τὴν Βιέννην, καθὼς καὶ αἱ δύο ἄλλαι ἐφημερίδες «Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος» καὶ «Καλλιόπη». Ὁ «Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος» μάλιστα ἀπετόλ-

μησεν ἐπὶ βραχὺ χρονικὸν διάστημα νὰ ἐκδοθῆ ἡμερησίως, ἀλλ' ἐλλείπει μέσων ἐξεδίδοτο κατόπιν ἀνά διήμερον. Μὲ τὴν κήρυξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἡ φιλοτουρκικὸς Αὐστριακὴ κυβέρνησις δὲν ἔβλεπε μὲ καλὸν ὄμμα τὰς εἰς Βιέννην ἐκδομένας ἑλληνικὰς ἐφημερίδας, καὶ ὑπεχρέωσε τοὺς συντάκτας των νὰ γράφουν ὑπὸ πνεῦμα φιλοτουρκικόν. Ἄλλ' οὗτοι ἐπρότιμησαν νὰ διακόψουν τὴν ἐκδοσὴν των.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς Ἐπαναστάσεως, ἰδρύθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τυπογραφεῖα τινὰ πρόχειρα καὶ στοιχειώδη, ἐκδίδοντα μικρὰς ἐφημερίδας, κακοτυπωμένας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Πρῶτος ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης, ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Τεργέστην εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔφερε τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον διὰ τοὺς ἐπαναστάτας, στηθὲν πρῶτον εἰς τὴν Ὑδραν καὶ βραδύτερον μεταφερθὲν εἰς Τρίπολιν. Βραδύτερον ὁ τυπογράφος Τάμπρας κατορθώνει, κατὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Κυδωνίων ὑπὸ τῶν Τούρκων, νὰ πάρῃ τὸ τυπογραφεῖον, τὸ ὁποῖον εἶχε προσφέρει ὁ Φερμὲν Διδότος, καὶ νὰ τὸ μεταφέρει εἰς τὰς Καλάμας, ὅπου ἐξέδωσε τὴν πρώτην ἐφημερίδα τῆς ἐπαναστάσεως «Ἑλληνικὴ Σάλπιγξ». Βραδύτερον συνέστη ἄλλο τυπογραφεῖον, σταλὲν ἀπὸ τὸ Φιλελληνικὸν Κομιτάτον Λονδίνου εἰς τὸ Μεσολόγγι, ὅπου ἐτυπώθη ἀπὸ τὸν Ἑλβετὸν φιλέλληνα Μάγερ, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν ζωὴν του ἐθυσίασε διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ περίφημος ἐφημερίς «Ἑλληνικὰ Χρονικά», παύσασα μὲ τὴν ἄλωσιν τοῦ Μεσολογγίου, καὶ ὁ «Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος», γραφομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἰταλιστὶ ἀπὸ τὸν Γκόμπα καὶ γαλλιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ ἀπὸ τὸν Βύρων. Τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἐν μόνον ἀντίτυπον σώζεται.

Κατὰ τὸ 1824 ἐξεδόθη ἡ «Ἐφημερίς τῶν Ἀθηνῶν» ὑπὸ τυπογραφείου δωρηθέντος ἀπὸ τὸν Στάνοπ. Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ 1826, ὅτε οἱ Τούρκοι εἰσέβαλον ἐκ νέου εἰς τὴν Ἀττικὴν οἱ δὲ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἐκλείσθησαν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

Εἰς τὸ Ναύπλιον ἐξεδόθη ἡ «Γενικὴ Ἐφημερίς» εἰς δὲ τὴν Ὑδραν ὁ «Φίλος τοῦ Νόμου» καὶ ἡ «Ἑλληνικὴ Μέλισσα».

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἀρχίζει πλέον διαπλασσομένη ὁ ἑλληνικὸς τύπος καὶ προοδεύων. Πλεῖστα τυπογραφεῖα ἰδρύθησαν καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ ἐφημεριδομανία εἶχε καταλάβῃ τοὺς Ἕλληνας... δυστυχῶς ἐξακολούθησασα μέχρι σήμερον. Εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ τύπου συνετέλεσαν αἱ ἐμφύλιοι διενέξεις καὶ εἶναι περίφημος ἡ φράσις: «Ἡ ὑπουργία μου δίνει καὶ ἡ ἐφημερίδα βγάξω!» Ὁ συγγραφεὺς δίδει λαμπρὰν ἀνάλυσιν τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου καὶ εἰκόνα τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ πρωτογενῶν. Ἐπίσης ἡμιλεῖ λεπτομερῶς περὶ τῶν περιοδικῶν καὶ τοῦ ἐπαρχιακοῦ τύπου, καθὼς καὶ περὶ τῶν ἐφημερίδων αἱ ὁποῖαι ἐξεδόθησαν εἰς τὰς ἑλληνικὰς παροικίας τοῦ ἔξωτεροῦ, μερικαὶ τῶν ὁποίων εἶναι σπουδαίωταται. Ἴδιον κεφάλαιον ἀφιερώνει διὰ τὸν ἑλληνικὸν τύπον ἐν Τουρκίᾳ, ὅστις τὴν ὥσπερ προσέφερεν εἰς τὴν πατρίδα.

